

Ομάδα φορέων της Βόρειας Ελλάδας ανέλαβε τη διερεύνηση της σκοπιμότητας σύστασης ΕΟΕΣ. Η πρωτοβουλία διερεύνησης προέκυψε από τη διαχρονική ανάγκη της προσέγγισης και - κατά δυνατόν - ερμηνείας της διασυνοριακότητας και της μετατροπής της σε συγκροτημένη πολιτική η οποία θα διακρίνεται για την αμοιβαιότητα, στη βάση του ρόλου και των δυνατοτήτων κάθε υποπεριοχής στην ευρύτερη διασυνοριακή περιοχή.

Η πρόταση δεν περιορίσθηκε στην ευρύτερη διασυνοριακή Ελληνοβουλγαρική περιοχή, αλλά επεκτάθηκε στο σύνολο των εσωτερικών και εξωτερικών συνόρων του κοινοτικού χώρου στη Ν.Α. Ευρώπη, που εμφανίζουν υστέρηση σε πολιτικές αξιοποίησης της διασυνοριακότητας.

Προϋπόθεση αποτελούσε και αποτελεί, ο προσδιορισμός του προτύπου μέσω του οποίου μπορεί η διασυνοριακότητα να αποτελέσει μήτρα ενδεχόμενων αναπτυξιακών ευκαιριών, ερμηνεύοντας τις δυνατότητες που ανοίγει το σύγχρονο διεθνοποιημένο περιβάλλον και οι πολιτικοοικονομικές εξελίξεις στην ευρωπαϊκή οικονομία.

Η συγκρότηση του προτύπου απαιτούσε την πλήρη ανάλυση των δεδομένων της ευρύτερης διασυνοριακής περιοχής, την αναγωγή στα δεδομένα του ευρύτερου εξωτερικού περιβάλλοντος και του ευρύτερου χωρικού συνόλου, την αλληλεπίδραση τους και τη σύνθεση τους.

Στα μέσα, που κατ' ανάγκη δεν έπονται του προτύπου, αλλά μπορούν να εγγυηθούν τη συγκρότηση του συγκαταλέχθηκε και η συγκρότηση ενός Ε.Ο.Ε.Σ. ο οποίος θα αποτελεί ένα ικανοποιητικό κατάλληλο μηχανισμό για την εκπλήρωση της προϋπόθεσης, σε ένα περιβάλλον που θα χαρακτηρίζεται από:

- το συστημισμό,
- την αμοιβαιότητα και
- το συγκροτημένο σχεδιασμό.

Στο πλαίσιο αυτό, μετά από σχετική πρωτοβουλία του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, πραγματοποιήθηκε σχετική συνάντηση φορέων της Βόρειας Ελλάδας, στις 29/06/2015, στην οποία συμμετείχαν εκπρόσωποι ΟΤΑ, Επιμελητηρίων, ΑΕΙ και ΤΕΙ και φορέων της Κοινωνίας των Πολιτών.

Από τη συνάντηση της 29/06/2015

Η συνάντηση διαπίστωσε πως ο Ε.Ο.Ε.Σ. μπορεί να αποτελέσει εκείνο το πεδίο το οποίο θα εξασφαλίσει το διαρκή διάλογο ως απαραίτητο συστατικό στοιχείο για την συγκρότηση αποτελεσματικής διασυννοριακής συνεργασίας, να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για τη σύσταση και λειτουργία ομάδων εργασίας στους τομείς προτεραιοτήτων στο πλαίσιο του, να εξασφαλίσει την εξωστρέφεια της περιοχής και των φορέων που θα απαρτίζουν την συλλογική πρωτοβουλία ενισχύοντας τα ποιοτικά χαρακτηριστικά τους.

Τέλος, αλλά όχι τελευταίο ως προς την ιεράρχηση της σημαντικότητας του, αποτέλεσε το δεδομένο ότι ο Ε.Ο.Ε.Σ. μπορούσε να συμβάλει στην αποφυγή της προσέγγισης των χρηματοδοτικών δυνατοτήτων της παρούσας προγραμματικής περιόδου ως ευκαιριακών που ετεροπροσδιορίζουν τις τοπικές ανάγκες και προτεραιότητες, αποσπασματικών καθώς υιοθετούνται ιδέες που δεν αποτελούν μέρος ενός ολοκληρωμένου σχεδιασμού ή έστω μιας στοιχειώδους ιεράρχησης αναγκών και προτεραιοτήτων, διατηρώντας μια σχετική αναποτελεσματικότητα στις δράσεις που υλοποιούνται, μειώνοντας την ικανότητα ουσιαστικής επίδρασης στους τομείς υστέρησης της διασυννοριακής περιοχής και κατά συνέπεια στη διαρκή - εκ του αποτελέσματος πολλές φορές κρινόμενη - απώλεια ευκαιριών και δυνατοτήτων.

Το σύνολο των παραπάνω, διαπιστώθηκε ότι θα πρέπει να προσεγγισθεί στο πλαίσιο της τετραπλής έλικας, ως της κεντρικής ιδέας της συλλογικής προσπάθειας.

Κεντρική ιδέα κατά συνέπεια αποτέλεσε η επιλογή της συγκρότησης ενός Ε.Ο.Ε.Σ. στο πλαίσιο της τετραπλής έλικας ήτοι:

- η διοίκηση δια της τοπικής αυτοδιοίκησης
- η οικονομία δια των επιμελητηρίων
- η γνώση δια των πανεπιστημίων και
- η κοινωνία των πολιτών.

Ως γεωγραφικός προσανατολισμός επιλέχθηκε πρωτίστως η Ν.Α. Ευρώπη επιδιώκοντας την κάλυψη του κενού των Ε.Ο.Ε.Σ. που παρατηρείται στην περιοχή, η οποία την ίδια στιγμή έχει ένα σημαντικό απόθεμα εδαφικής συνεργασίας στο πλαίσιο των αντίστοιχων διμερών ή πολυμερών προγραμμάτων της Ε.Ε.

Σε ότι αφορά στο θεσμικό πλαίσιο, οι κανονισμοί 1082/2006 και 1302/2013 για τη σύσταση, οργάνωση και λειτουργία των ΕΟΕΣ και ο κανονισμός 1299/2013 περί καθορισμού ειδικών διατάξεων του στόχου Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία, συγκροτούν και προδιαγράφουν σε μεγάλο βαθμό το δυνητικό πεδίο δραστηριοποίησης, δεδομένου ότι:

- ❖ η παρ.9 του άρθρου 1 του κανονισμού 1302/2013, με την οποία τροποποιήθηκε η παρ.3 του άρθρου 7 του κανονισμού 1082/2006 και ειδικότερα το εδ.3 αυτής, αναφέρει ότι: *Ένας ΕΟΕΣ μπορεί να διενεργεί ειδικές δράσεις εδαφικής συνεργασίας μεταξύ των μελών του, με την επιδίωξη του στόχου που αναφέρεται στο άρθρο 1 παρ 2, με ή χωρίς την οικονομική συνεισφορά της Ένωσης.*

Τα καθήκοντα ενός ΕΟΕΣ μπορούν να αφορούν, κατά κύριο λόγο, στην εφαρμογή προγραμμάτων συνεργασίας ή μέρους αυτών ή εφαρμογή δράσεων που έχουν τη στήριξη της Ένωσης μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης, του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου και/ή του Ταμείου Συνοχής.

- ❖ η παρ.3 του άρθρου 12 του κανονισμού 1299/2013 ορίζει ότι: *ένας ΕΟΕΣ ή άλλο νομικό πρόσωπο που έχει συσταθεί σύμφωνα με τη νομοθεσία μιας από τις συμμετέχουσες χώρες μπορεί να είναι μόνος δικαιούχος για μια πράξη, υπό τον όρο ότι έχει συσταθεί από δημόσιες αρχές ή φορείς τουλάχιστον δυο συμμετεχουσών χωρών, για διασυνοριακή και διακρατική συνεργασία και τουλάχιστον τριών χωρών στην περίπτωση της διαπεριφερειακής συνεργασίας.*

Σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη των δραστηριοτήτων των ΕΟΕΣ που έχουν έδρα στην Ελλάδα, θα αποτελέσουν και οι, σχετικές με τους σκοπούς και τις δραστηριότητες τους, ρυθμίσεις **του άρθρου 109 του Ν.4483/17**, το οποίο ορίζει ότι:

1. Στο πλαίσιο των σκοπών τους που αφορούν δράσεις σχετικές με την εδαφική συνεργασία, οι Ε.Ο.Ε.Σ. μπορούν να ορισθούν, **είτε ως ενδιάμεσοι φορείς** για την υλοποίηση ολοκληρωμένων χωρικών επενδύσεων, **είτε ως Διαχειριστικές Αρχές** εφαρμογής προγραμμάτων και κοινών σχεδίων δράσης εφόσον στην περίπτωση αυτή οι Ε.Ο.Ε.Σ. αποτελούνται κατά ποσοστό 75% από Ο.Τ.Α. α' ή β' βαθμού, **είτε ως τελικοί δικαιούχοι υλοποίησης έργων**, σύμφωνα με την ισχύουσα ενωσιακή νομοθεσία.

2. Για τους Ε.Ο.Ε.Σ. εφαρμόζεται το άρθρο 100 του ν. 3852/2010 (Α' 87), σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις των διατάξεων του άρθρου αυτού, καθώς και τα άρθρα 48 και 49 του ν. 4314/2014 (Α' 265).

3. Οι Ε.Ο.Ε.Σ. μπορούν να παρέχουν Τεχνική Υποστήριξη σε φορείς που υλοποιούν έργα ενταγμένα σε Περιφερειακά ή Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα του ν. 4314/2014.